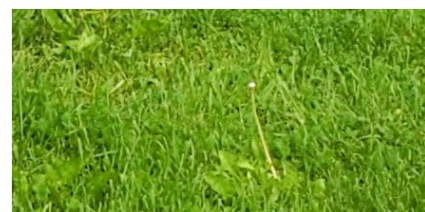
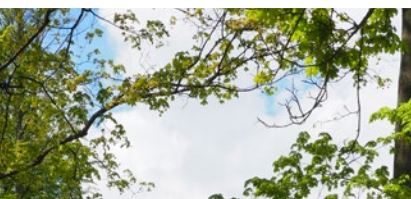

BRNO MĚSTO ZELENĚ

SLOVO PRIMÁTORA

Vážené dámy a pánové, když se řekne Brno, vybaví se většině druhé největší město České republiky, které leží na soutoku řek Svitavy a Svratky. Právě tyto řeky vytvářejí v okolí města nezaměnitelnou přírodu, kterou lidé využívají k relaxaci. Naši snahou je ale především to, aby obyvatelé měli možnost odpočívat i v centru města. Dnes si mohou vybrat z několika parků či při teplém počasí navštívit některý z biotopů, kde je voda čištěna pomocí rostlin, řas a mikroorganismů. Brno neustále usiluje o vysazování další zeleně. Zaměřujeme se také na ekologické zpracování odpadu, a to i bioodpadu z domácností. Plánujeme také kultivaci nábřeží a dalších veřejných prostor, do které zapojujeme architekty, odborníky i zájemce z řad veřejnosti. Projdete-li se ulicemi Brna, jistě oceníte příjemnou atmosféru metropole, která se snaží žít v souladu s přírodou. Věřím, že se všechny naše snahy zúročí v soutěži Entente Florale Europe 2017 a občané budou moci být na své město zase o kousek hrdější.

Petr Vokřál,
primátor města Brna

ÚVOD

OBSAH

SLOVO PRIMÁTORA	2
OBSAH	3
ÚVOD	3
ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ A ROZVOJ	4
ARCHITEKTURA MĚSTA	7
PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ	9
KRAJINA	14
ZELEŇ	15
SEZÓNŇÍ A TRVALÁ VÝSADBA	18
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	19
ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI	21
CESTOVNÍ RUCH	22
KOMUNIKACE	23

BRNO, MĚSTO ZELENĚ

Brno je rozlohou a počtem obyvatel druhé největší město České republiky a centrum Jiho-moravského kraje. Má zhruba 380 000 obyvatel, v metropolitní oblasti žije kolem 600 000 obyvatel. Představuje velmi významné centrum inovací, výzkumu a vzdělávání nejen v kontextu České republiky, ale i střední Evropy. Na vysokých školách studuje více než 80 000 studentů, kteří pak spolu s vysoce kvalifikovanými odborníky mohou najít uplatnění v institucích, jako je Mezinárodní centrum klinického výzkumu ICRC, Středoevropský technologický institut CEITEC nebo v řadě světových i začínajících hi-tech firem.

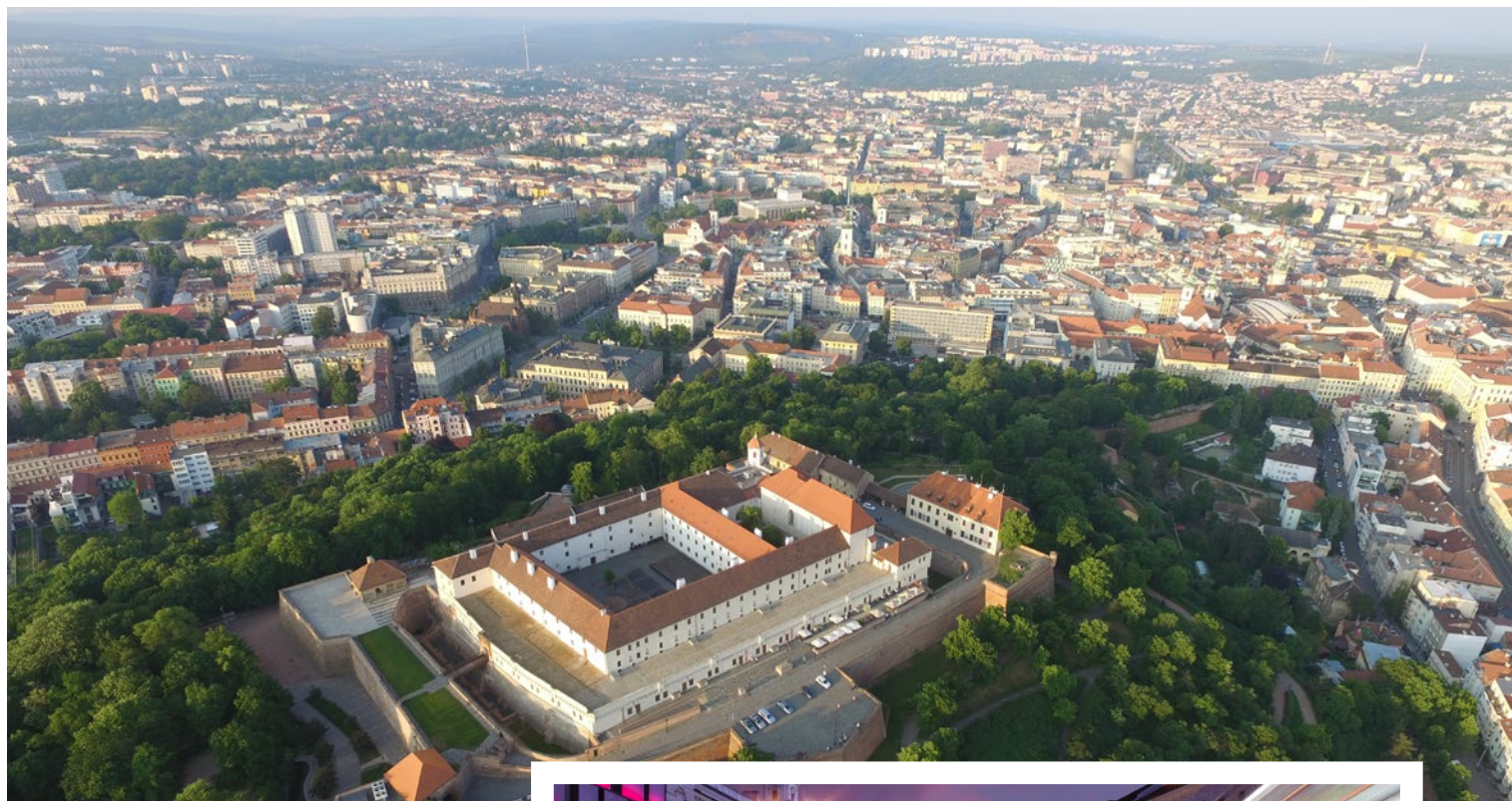
Vedení města i kraje cíleně podporuje zaměření na vyspělé technologie, lákání investorů a podporu startupů a buduje odpovídající zázemí. Mladistvý charakter Brna podtrhuje bohatý kulturní život a v posledních letech také rozšiřující se nabídka restauračních zařízení, především kaváren a barů s mezinárodní reputací.

Město má velmi bohatou tradici péče o přírodu. Park Lužánky patří mezi vůbec první veřejně přístupné městské parky ve střední Evropě, jeho historie sahá až do roku 1786. V ostrov zeleně se proměnila i kdysi obávaná pevnost a věznice Špilberk, jedna z dominant města, stejně jako bývalý hradební okruh Koliště, který se proměnil v prstenec městských parků kolem historického centra.

Uvnitř i kolem Brna je celá řada dalších zelených ploch, jen lesy pokrývají 28 procent městské rozlohy. Pro velkoměsto jsou tyto podmínky unikátní. Brňané si to uvědomují a svoje přírodní bohatství pečlivě chrání a kultivují.

ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ A ROZVOJ

KRAJINA

Brno má jedinečnou polohu na rozhraní dvou krajinných typů. Severní část včetně historického jádra leží v jižním cípu Drahanské vrchoviny se zalesněnými kopci a údolími vodních toků, které jsou vhodné pro rekreaci obyvatel. Skalní ostroh s katedrálou svatého Petra a Pavla je jedním z posledních výběžků vrchoviny. Na jihu města byly původně bažiny a luhy, nyní se zde rozprostírá rovinatá zemědělská krajina bez významnější souvislé zeleně. Přesto nabízí k dalšímu využití krajinný potenciál, například na soutoku řek Svratky a Svitavy.

VÝVOJ MĚSTA

Brno se ve druhé polovině 20. století rozvíjelo neobvykle. Socialismus považoval zemědělskou půdu za výrob-

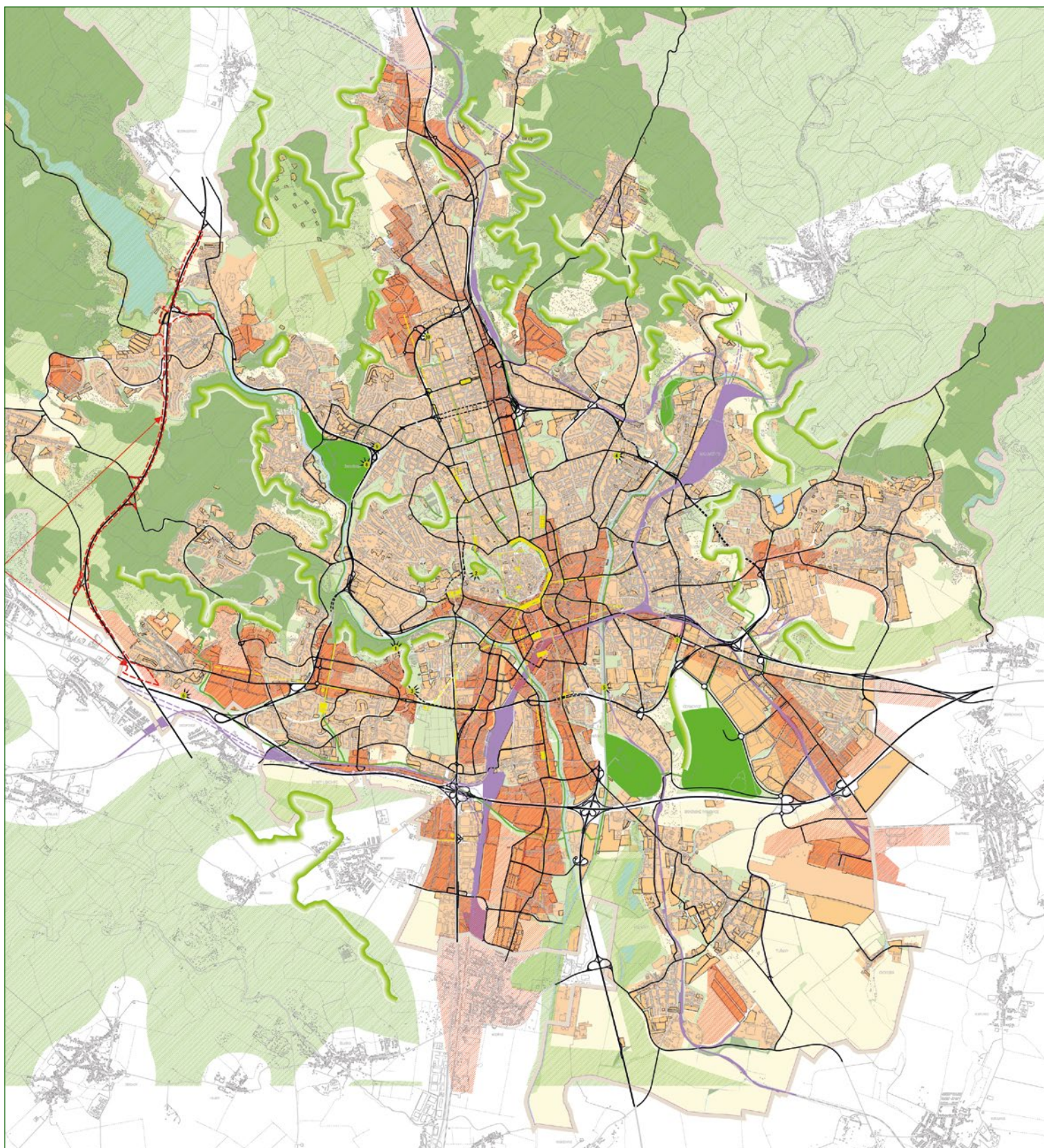

ní prostředek a přísně ji chránil před výstavbou i celkem blízko městského centra. Proto převážně na severu města vznikla velká sídliště na úbočích kopců a v údolích řek, město prorůstalo na sever hluboko do krajiny. Dodnes to znamená velké nároky na budování a provoz městské infrastruktury.

SOUČASNÝ ÚZEMNÍ PLÁN

Současný územní plán Brna má za cíl zachování krajinného rámce a současně postupný rozvoj města na jihu. Jsou tam pro něj totiž příznivé technické podmínky, především strategické napojení na dálnici, železnici, kanalizaci a čís-

URBÁNNÍ A KRAJINNÁ OSNOVA

Základní principy rozvoje města a ochrany krajiny zeleně v územním plánu. Zelené klíny a krajinné komplexy jsou závazně nezastavitelná území, zelené horizonty jsou linie nenarušitelné výstavbou nadzemních objektů.

tírnu odpadních vod. Tento záměr však znamená i vytvoření podmínek pro kvalitní městské prostředí a rozvoj zeleně.

SYSTÉM ZELEŇ

Cílem, který schválilo Zastupitelstvo města Brna, je vytvořit komplexní systém městské zeleně s integrovaným územním systémem ekologické stability. Systém je založen na čtyřech kategoriích zeleně:

- Zeleň jako součást bydlení. Rozšiřuje obytné prostředí, například zeleň u rodinných a bytových domů, sídlištní zeleň.
- Městské parky. Tato kategorie řeší deficit 400 hektarů parků a nedostatek rekreačního zázemí návrhem velkoplošných rekreačních parků

především v jižní části města.

- Souvislé zelené pásy, současně i pěší a cyklistické tahy městem. Plní funkci spojuj jednotlivých částí města i města samotného s okolní krajinou. Zelené tahy plní většinou i funkci biokoridoru a jejich souvislá síť výrazně znásobuje rekreační kapacitu města.
- Biocentra. Velkoplošné areály s typickou biocenózou, kde převládá hledisko ochrany přírody a krajiny nad intenzitou rekreačního využití.

PLÁN: 1 000 NOVÝCH HEKTARŮ ZELEŇ

Územní plán dále pro rozvoj zeleně vymezil dvě kategorie:

- Městská zeleň, která má sloužit jako prostředí pro každodenní rekreaci obyvatel města a je k tomu účelu vybavena.

- Krajinná zeleň, v níž převládají přírodní procesy. Slouží však také pro určité typy rekreačního využití.

Pro rozvoj městské zeleně územní plán navrhl více než 500 hektarů nových ploch ve velkých ucelených areálech, z nichž podstatná část je v jižní části města. Pro rozvoj krajinnej zeleně je vyhrazena stejně velká plocha, navazující na významné krajinnej segmenty, jako je například soutok Svratky a Svitavy. Jednotlivé areály mohou plnit současně i funkci biocenter. Podmínky pro rozvoj zeleně vytvářejí i samotné regulativy územního plánu, a to jak obecné, tak i pro jednotlivé funkce města.

Naplnění těchto záměrů si vyžádá značné prostředky z městského rozpočtu. Brno už mimo jiné postupně vykupuje pozemky ve vybraných lokalitách a chystá se na jejich úpravu.

V okrajových částech mezitím už vzniklo sedm biokoridorů a biocenter o rozloze téměř 18 hektarů. Brno také obnovilo dosavadní významné biocentrum a místo pro trávení volného času na Cacovickém ostrově.

NOVÝ ÚZEMNÍ PLÁN

Územní plán je už dvacet let starý, a proto Brno chystá nový. Bude na dosavadní navazovat, rozvíjet jeho urbanistickou koncepci a respektovat tytéž principy. Stěžejní je zachování krajinnejho a přírodního rámce města. Požadavky na další rozvoj zeleně jsou velmi podrobné a vycházejí z obdobných zásad jako platný územní plán.

V současné době připravuje nově vzniklá Kancelář architekta města Brna tzv. Vizi prostorového rozvoje města, ve které vytyčí hlavní směry, jakými by se mělo Brno urbanisticky rozvíjet. Jednou z dílčích vizí je i „město krátkých vzdáleností“. Díky té bude rozšířen například počet veřejných pohřebišť dle možností tak, aby je občané měli poblíž svých domovů. Takovým příkladem už je hřbitov v Komíně, jehož obnovení tam prosadila občanská iniciativa.

Obdobně bude územní plán řešit i rekreační plochy.

ARCHITEKTURA MĚSTA

KANCELÁŘ MĚSTSKÉHO ARCHITEKTA

O koncepční přístup k urbanistickému rozvoji Brna se stará již rok nově vzniklá Kancelář architekta města Brna. Kromě hlavního architekta má dalších 14 vysoce specializovaných pracovníků. Plní roli poradního hlasu, vypisuje a vyhodnocuje soutěže architektonických řešení významných městských projektů. Podílí se na přípravě územního plánu, pro který připravuje Vizi prostorového rozvoje města.

Obrací se přitom na obyvatele, kteří tak mají možnost v anketách o podobě této vize rozhodnout. Připravuje také koncepční dokument Strategie veřejných prostranství, který stanoví hlavní cíle jejich rozvoje. Poslouží jako podklad pro praktický manuál, jak konkrétní prostranství řešit.

SDÍLENÍ DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ I VEŘEJNÉHO PROSTORU

Brno systematicky usiluje o zklidnění dopravy, budování zón bez aut a sdí-

lení kol i aut. Již dva roky je pěší zóna v centru města přístupná i pro cyklisty. Ti mohou využít desítky kilometrů cyklostezek i stojany, které město umístilo dle hlasování veřejnosti. Řidiči, kteří užívají sdílená auta registrovaných společností, budou moci ve městě parkovat zdarma.

Obdobně nakládá město s veřejným prostorem. Náměstí se pravidelně zaplňují sezonními trhy nebo festiva-

ly. Brňané stále více oceňují dílčí akce občanských sdružení oživující nábřeží brněnských řek. Populární jsou i volně stojící „Piána v ulicích“ nebo šachové stolky a grill pointy v parcích.

SOCHY

Město se dlouhodobě snaží veřejný prostor kultivovat také pomocí umělec-

kých děl. V projektu „Sochy pro Brno“ vzniklo v posledních letech devět instalací, z nichž řada přitáhla značný zájem a stala se přirozenými městskými symboly a turistickými lákadly. Týká se to například hodinového stroje na náměstí Svobody nebo jezdecké sochy na Moravském náměstí.

SOCHY PRO BRNO

- Socha věnovaná W. A. Mozartovi
- Socha věnovaná T. A. Edisonovi
- Funerální socha
- Socha věnovaná básníku, spisovateli a překladateli Janu Skácelovi
- Památník 1., 2. a 3. odboje
- Multifunkční hodinový stroj
- Socha Spravedlnosti
- Památník holocaustu
- Jezdecká socha na Moravském náměstí v Brně

GRAFFITI A VANDALISMUS

Součástí života ve velkoměstě je bohužel neustálý boj s drobnou kriminalitou a vandalismem, který se projevuje především velmi rozšířeným graffiti a tagy. Brno tento problém řeší kampaněmi a zapojením městské policie. Vyčlenilo také čtyři plochy, kde se lidé mohou tomuto typu městského umění legálně věnovat, obdobně postupují i některé městské části.

PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

OVZDUŠÍ

Brno má dlouhodobě problém s kvalitou ovzduší, především s polévatým prachem. V roce 2016 na dvou místech překročila imisní limity škodlivina PM10 (suspendované prachové částice frakce 10 µm) a na dalších dvou místech NO2. Děje se tak hlavně v chladnější části roku při bezvětří a inverzi, v místech s hustou dopravou.

Město zřídilo síť imisního monitoringu, která čítá pět automatických stacionárních měřicích stanic a jednu měřicí mobilní jednotku, kterou umísťuje podle potřeby. Provoz stojí ročně 2,5 milionu korun.

MĚŘICÍ STANICE

- Arboretum Mendelovy univerzity
- Svatoplukova
- Zvonařka
- Bauerova
- Lány

Data monitoringu si Brňané mohou zjistit na webových stránkách <http://ovzdusi.brno.cz>, www.brno.cz (Imisní monitoring) a www.chmi.cz.

AKČNÍ PLÁN OVZDUŠÍ

Rada města Brna v roce 2017 přijala Akční plán ke zlepšení kvality ovzdu-

ší. Ten čítá na dvě desítky konkrétních opatření ke zlepšení ovzduší v brněnské aglomeraci, k jejichž naplnění rozdělujeme desítky dílčích termínovaných úkolů. Jeho hlavním cílem je motivovat k šetrnější mobilitě, účinněji uklízet silnice, dostat více zeleně do ulic a lépe informovat občany o aktuálním stavu ovzduší.

PŮDA

Zemědělská půda na území Brna tvoří stále přes jednu třetinu jeho výměry. Větší, ucelené plochy jsou převážně v okrajových částech města. Zbývající drobné, zemědělsky obhospodařované

plochy v zastavěném území představují soukromé zahrady, typicky „české“ zahrádkářské kolonie a vnitrobloky domů.

Stejně jako u jiných velkých aglomerací ubývá na území města volná krajina, a to především zemědělská půda. Může za to růst satelitních čtvrtí. Hodně zemědělské půdy zabírá stále se rozšiřující Brněnská průmyslová zóna na Černovické terase. V obou případech je třeba stavět nové silnice a parkoviště. O nalezení souladu mezi dalším rozvojem města a ochranou zemědělské půdy se snaží nově připravovaný Územní plán statutárního města Brna. V jeho zadání se uvádějí základní zásady řešení a cíle ochrany zemědělského půdního fondu.

VODA

Vodní toky tvoří v brněnské aglomeraci relativně hustou síť. V zástavbě je většina říčních koryt upravena. Hlavním

tokem je řeka Svratka, která protéká městem od severozápadu k jihovýchodu. Pod Brnem ústí do Svratky řeka Svitava, její největší přítok, která přitéká na hranice města v severovýchodní části a protéká městem jižním směrem. Obě řeky se řadí do třetí třídy jakosti povrchové vody. Mají celou řadu drobných přítoků. Mezi nejvýznamnější patří Ponávka, Říčka, Leskava, Vrbovec a Ivanovický potok. Na území města se nacházejí malé až středně velké rybníky, například Babí doly, Žebětínský rybník, rybníčky na Ponávce pod Jehnicemi, Soběšické rybníčky nebo rybníky v Mariánském údolí. V nivě Svitavy se zachovala poříční Holásecká jezera, která byla vyhlášena přírodní památkou.

PŘEHRADA

Nejvýznamnější vodní plochou je víceúčelová Brněnská vodní nádrž na

řece Svratce. Od roku 2009 na ní začal úspěšný projekt k potlačení sezonního přemnožení sinic – cyanobakterií. Jeho součástí bylo odtěžení sedimentů, letecké vápnění břehů a zahájení provozu provzdušňovacích věží.

Současně město upravuje přilehlé plochy, které k rekreaci v zimě i v létě využívají tisíce Brňanů, a buduje potřebné zázemí.

PODZEMNÍ VODA

Zdroje podzemní vody jsou ve dvou odlišných geologických formacích. Jde o mělké podzemní vody v kvartérních říčních naplaveninách a podzemní vody hluboké artéské zvodně v neogenních sedimentech. Zásoby podzemní vody doplňuje déšť a sníh, kvůli zpevněným městským plochám však nedostatečně. V poslední době srážkové vody stále častěji zasakují přes nově budovaná vsakovací zařízení. V současnosti se odpadní vody od obyvatel, z průmyslu,

občanské vybavenosti a zemědělství odvádějí z urbanistického území města Brna do centrální čistírny odpadních vod v Brně-Modřicích, která má celkový roční bilanční průtok 61 520 000 m³.

FLÓRA A FAUNA

Brno má jako velkoměsto jedinečné přírodní zázemí. V dosahu městské hromadné dopravy jsou rozsáhlé listnaté a smíšené lesy, které pokrývají zhruba 28 procent celkové rozlohy města. Nejrozsáhlejší jsou přírodní parky Podkomorské lesy a Baba. V Brně roste řada vzácných a chráněných bylin, mezi nejpozoruhodnější patří jedna z největších populací koniklece velkokvětého v Evropě. Ochrane se těší také řada živočichů, jako jsou například vzácní obojživelníci, pro které město vybudovalo za 1,3 milionu korun bezpečné migrační přechody.

ŽIVOČICHOVÉ V BUDOVÁCH

Speciální projekt připravilo Brno ve spolupráci s odborníky z České ornitologické společnosti na pomoc ohroženým rorýsům obecným, jiříčkám, kavkám a netopýrům, kteří jako svá hnízdiště a úkryty využívají budovy ve městě. Odbor životního prostředí nechal zmapovat jejich výskyt, kompletní výsledky by měly být známy tento rok. Údaje jsou k dispozici na webových stránkách, aby byl výskyt zmíněných živočichů brán v potaz při rekonstrukcích domů. Pokud nemohou po úpravách prostory dál obývat, instalují se pro ně v okolí alespoň budky.

ZÁCHRANNÁ STANICE

Brno už řadu let spolupracuje se záchrannou stanicí Ptačí centrum o.p.s., která zajišťuje péči o nalezené a han-

dicapované živočichy z volné přírody. V městských částech Brno-Bystrc a Brno-Kníničky působí Záchránná stanice Jinačovice, kterou provozuje městská příspěvková organizace Zoo Brno.

ODPADY

Brno jako původce komunálních odpadů od občanů plní povinnosti původce odpadů stanovené zákonem. Systém upravuje obecně závazná vyhláška a dodržuje hierarchii způsobů nakládání s odpady v pořadí – předcházení jejich vzniku, recyklace (materiálové využití odpadů), energetické využití a v poslední řadě odstranění odpadů. To vše zajišťuje městská společnost SAKO, a.s., která současně provozuje i spalovnu.

1. PŘEDCHÁZENÍ VZNIKU ODPADŮ

Město připravilo několik projektů, jak vzniku odpadů předcházet:

RE-USE, DRUHÝ ŽIVOT

Projekt „Druhý život“ umožňuje na čtyřech nově zřízených RE-USE pointech ve sběrných střediscích darovat nevyužívané předměty pro další použití. Jde především o zařízení a vybavení domácností, hračky, sportovní vybavení atd. Předměty si pak zájemci mohou za symbolickou cenu koupit. Výtěžek využívá městská příspěvková organizace Veřejná zeleň města Brna

ci prestižní celorepublikové soutěže „Komunální politik roku“.

RE-NAB

V dubnu 2016 spustilo Brno projekt RE-NAB na podporu dalšího využívání použitého nábytku, takzvanou nábytkovou banku. Obyvatelé mohou darovat nepotřebný nábytek lidem v sociální nouzi. Jde především o dřevěné, kovové či plastové stoly, stolky, židle, skříňky, komody,

bené před rokem 1989 a zároveň zajímavé zejména pro kulturní instituce. Předměty jako knížky, časopisy, vybavení domácnosti či technické vybavení, osobní písemnosti, staré fotografie, filmy, hračky, sportovní potřeby jsou při tomto projektu na své cestě do sbírek muzeí či fondů divadel i zbavovány nečistot a opravovány.

UZAVŘENÍ CYKLU

Výše uvedené projekty jsou součástí uceleného souboru opatření, jehož cílem je zavedení tzv. re-use managementu, tedy opětovného použití výrobků. Brno vnímá důležitost podpory přechodu z lineárního modelu spotřeby na novou vizi, kterou Evropská komise schválila 2. 12. 2015 v balíčku oběhového hospodářství s názvem Uzavření cyklu (Closing the loop).

DOMÁCÍ KOMPOSTOVÁNÍ

Město se zapojilo do mezinárodního projektu MINIWASTE. Domácí kompostování nejprve dva roky testovalo v jedné z městských částí. Protože se osvědčilo, nabízí nyní občanům prodej kompostérů s poloviční dotací. Podmínkou je, že se zájemci zúčastní školení o jejich využívání. Od roku 2013 se prodalo už přes 1 000 kompostérů. Jsou jak u rodinných domů, tak u bytových domů. Projekt bude pokračovat i v budoucnosti. Nově pak probíhá v brněnské Masarykově čtvrti pilotní projekt „hnědých popelnic“, který řeší třídění bioodpadu především u bytových domů, kde není pro kompost využití.

2. RECYKLACE ODPADŮ – MATERIÁLOVÉ VYUŽITÍ

Město má povinnost vytřídit z komunálního odpadu materiálově využitelné suroviny. Zajišťuje sběr následujících odpadů:

- Papír, sklo, plasty, nápojové kartony, hliníkové plechovky od nápojů. K tomu slouží nádoby na veřejných prostranstvích, ve sběrných střediscích odpadů, podzemní kontejnery a nádoby v bytových domech (plasty + papír).
- Kovové odpady, biologicky rozložitelné odpady rostlinného původu, pěnový polystyren, použité jedlé oleje a tuhy, ty mohou lidé přivážet do sběrných středisek odpadů, kde se postarají o dotřídění a zpracování.

na projekt „KVĚTINY V BRNĚ“, při kterém vysadí na vybraných pozemcích městské veřejné zeleně záhony cibulovin. Ke zřízení RE-USE pointů využilo město dosavadní infrastrukturu a starší obytné buňky ze svého majetku, kterým repasí dalo také šanci na druhý život. Projekt získal cenu „Odpadový projekt roku 2016“ v rám-

postele i police. Lidé mohou nábytek opět darovat na čtyřech sběrných dvorech.

RETRO-USE

Projekt „RETRO-USE“ propojuje přecházení vzniku odpadů s oblastí kultury a sociální oblastí. Od srpna 2016 hledá další smysluplné použití všeho, co je v domácnostech již nepotřebné, vyro-

3. ENERGETICKÉ VYUŽITÍ ODPADŮ

Zbýlý spalitelný směsný komunální odpad využívá brněnská spalovna. Ta jeho spalováním vyrábí elektřinu a páru, která slouží k vytápění v systému centrálního zásobování teplem.

4. ODSTRAŇOVÁNÍ ODPADŮ

Brno odstraňuje pouze materiálově nevyužitelné a nespalitelné odpady ze sběrných středisek, které jsou odebírány na sběrných střediscích odpadů.

STRUKTURA SYSTÉMU NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍM ODPADEM V BRNĚ

SVOZ

→ Ke sběru směsného komunálního odpadu slouží sběrné nádoby o objemu 60, 110, 120, 140, 240 a 1 100 litrů. Svoz má interval 1 až 3× týdně. V systému bylo ke konci roku 2016 nasazeno celkem 55 800 sběrných nádob a svezeno bylo 67 508 tun směsného komunálního odpadu.

→ Materiálově využitelné složky jsou sbírány do nádob a podzemních kontejnerů rozmístěných na veřejných prostranstvích města (papír, sklo, směs plastů, nápojových kartonů a hliníkových plechovek od nápojů) a do nádob v bytových domech (papír, směs plastů, nápojových kartonů a hliníkových plechovek od nápojů). Počet sběrných nádob se postupně zvyšuje.

Pro lepší sběr město dotuje městské části, aby budovaly sběrná místa s nádobami na využitelné složky komunálního odpadu. V místech, kde nádoby umístit nelze, vybudovalo Brno podzemní kontejnery, kterých je celkem 17.

SBĚRNÁ STŘEDISKA ODPADŮ

Brno má unikátní síť 37 sběrných středisek odpadů, ve kterých mohou lidé bezplatně odložit materiálově využitelné, objemné a nebezpečné odpady.

Všechna současně slouží jako místa zpětného odběru elektrozařízení pocházejících z domácností a část jako tzv. RE-USE pointy. Část středisek přijímá také stavební odpady a pneumatiky, tato služba je však placená.

POČET KONTEJNERŮ ZA OBDOBÍ 2013–2016

Rok	2013	2014	2015	2016
Papír	1 142	1 196	1 321	1 463
Plasty, nápojové kartony a hliníkové obaly od nápojů	1 083	1 153	1 290	1 434
Sklo (dvojice kontejnerů)	1 009	1 003	956	910
Textil	99	97	97	97

PŘEHLED ODPADŮ 2013–2016 V TUNÁCH

	2013	2014	2015	2016
Směsný komunální odpad	67 522	66 866	66 684	67 508
Nebezpečný odpad	112	129	126	138
Papír**	9 766	9 801	9 774	8 249
Sklo**	3 161	3 123	3 454	3 745
Plasty**	1 345	1 625	1 977	2 484
Textil****	469	460	324	545
Nápojové kartony	44	64	77	109
Kovy spalovna				1 540
Kovy**	378	466	587	950
Hliník	5	5	6	6
Polystyren	21	21	24	28
Jedlé oleje a tuky		2	7	6
Bioodpady na SSO	2 532	2 451	2 376	2 656
Sběrná střediska* (SSO)	10 332	9 638	9 868	10 838
Celkem	95 687	94 649	95 280	98 802
Materiálově využitelné odpady	17 721	18 016	18 602	20 318

KRAJINA

Na území Brna je 30 maloplošných zvláště chráněných území, která jsou buď přírodní památkou, nebo přírodní rezervací. Zahrnují dvě národní přírodní památky (Červený kopec a Stránská skála) a jednu národní přírodní rezervaci (Hádecká planinka). Na severovýchodě, v katastru Líšeň, zasahuje na území Brna velkoplošné zvláště chráněné území – chráněná krajinná oblast Moravský kras. V soustavě NATURA 2000 je v Brně 12 evropsky významných lokalit: Bosonožský hájek, Hobrtenky, Jižní svahy Hádů, Kamený vrch, Letiště Medláňky, Modřické rameno, Moravský kras, Netopýrky, Pisárky, Podkomorské Lesy, Stránská skála a Údolí Svitavy. Lokality Moravský kras a Údolí Svitavy na území města jen zasahují. Zákon chrání také 71 významných krajinných prvků. Na péči o ně město každoročně vynakládá 350 000 korun a zřídilo u nich informační tabule. Stejně tak se město stará o 34 památných stromů a čtyři památná stromořadí čítající desítky jedinců. Mezi solitéry je nejčastěji zastoupeným druhem dub letní a platan javorolistý, ve stromořadích pak převládá národní strom lípa. Jejich ošetření ročně stojí 100 000 korun.

LESY

Protože lesy pokrývají podstatnou část Brna, lidé jsou s nimi v běžném kontaktu. Magistrát proto zřídil internetové stránky LesWeb. Brňané si na nich

mohou naplánovat výlety i dozvědět se víc o místních lesích. Nabízejí aktuální informace, mapy, tipy na rekreaci a zajímavosti. Mapy lze zobrazovat podle jednotlivých oblastí, ale i podle zájmů – cyklotrasy, naučné stezky, hlavní pěší trasy i významné cíle. Cílem projektu je zdůrazňovat a popularizovat význam příměstského lesa a zároveň návštěvníky usměrňovat.

O brněnské lesy se stará městská organizace Lesy města Brna. V současnosti obhospodařuje více než 8 200 hektarů plochy, z toho drtivou většinu tvoří lesní pozemky, zbývající je pak orná půda a další plochy.

TABULKA ROZLOHY BRNĚNSKÝCH LESŮ (V HEKTARECH):

Lesy hospodářské	5 970
Lesy ochranné	176
Lesy zvláštního určení	
• příměstské a rekreační	1 611
• v oblasti vodních zdrojů	37
• na chráněných územích	158
• v uznaných oborách	166

Společnost Lesy města Brna se nezaměřuje pouze na ekonomický výsledek, její činnost má pro Brňany i význam při rekreaci. Nabízí například k pronájmu tři vyhlídkové posedy, tzv. Tree house, ve kterých si lze v pohodlí vychutnat atmosféru lesa i v noci. Pečuje o břehy brněnské přehrady a unikátní brněnskou pří-

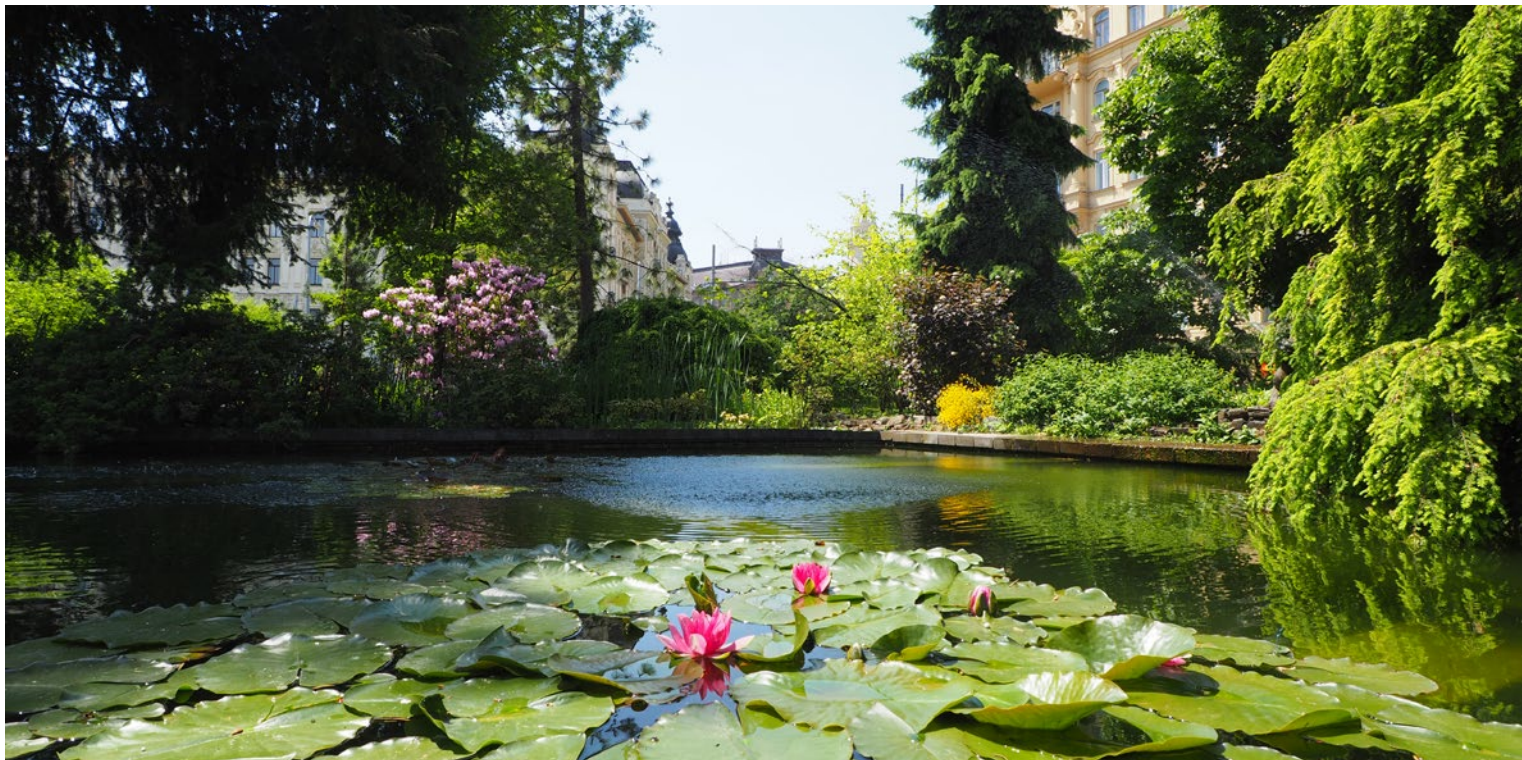
rodní zoo – oboru Holedná. Ta leží mezi sídlišti Jundrov, Kohoutovice a Bystrc a slouží k odbornému chovu muflonů a dančí zvěře. Obora je svým umístěním uprostřed velkého města naprosto výjimečná, protože zejména děti z měst nemají tolik příležitostí vidět na vlastní oči život divoké zvěře, zatímco v Brně ji mohou pozorovat denně. Součástí je i malá obora s divočáky a několik jezírek. Oborou vede značená naučná stezka s informacemi o chované zvěři. Odpočinkové altány i posezení slouží k relaxaci obyvatel z blízkého i vzdálenějšího okolí. Hlavní zpevněné cesty umožňují i kondiční sportovní vyžití.

NÁBŘEŽÍ

Prioritními oblastmi, na které se chce Brno v následujících letech při péči o krajinu zaměřit, jsou nábreží řek. V loňské soutěži „Nábreží řeky Svatky“ už vybralo vítězný návrh na podobu nábreží v těsné blízkosti centra Brna. Za 360 milionů korun na něm vznikne dle návrhu prof. Ivana Rullera promenáda, dva brody a nové cyklostezky. Nábreží ožívají už několik let mnohá občanská sdružení i neziskové organizace prostřednictvím festivalů a dílčích úklidových akcí nebo budováním provizorních mobiliářů. V rámci nového městského dotačního programu získal podporu i projekt na vybudování říční sauny.

ZELEŇ

Brno vydalo vyhlášku, která obsahuje výčet 265 nejvýznamnějších ploch zeleně v jeho vlastnictví. Tato plocha nesmí být bez schválení zastupitelstva zmenšena. Letos město začalo připravovat koncepci, jak městskou zeleně dál spravovat, udržovat a rozvíjet. Bude mít analytickou a obsahovou část, které definují postupy, technologie a rozsah údržby včetně ekonomické stránky. O parky pečuje městská příspěvková organizace Veřejná zeleň města Brna. Jejímí základními principy je ohled na potřeby obyvatel a maximální ochrana přírody a krajiny.

HŘBITOVY

Už nyní má město k dispozici koncepci rozvoje, obnovy a údržby na městských hřbitovech v Řečkovících, Králově Poli a Tuřanech v období 2016–2026. Vyhodnocuje současný stav a navrhuje další postup a údržbu včetně harmonogramu a nákladů. Zvláště podrobně se zaměřuje na hodnotné stromy. Postupně vzniknou podobné materiály pro další hřbitovy.

PASPORT ZELENĚ

Pasport zeleně zachycuje její vrstvu v Geografickém informačním systému, který obsahuje základní plochy, stavební prvky a vegetační prvky ve městě. Usnadňuje správcům efektivně zajišťovat správu a údržbu veřejné zeleně. Přesná a aktuální data mají navíc celoměstský význam:

→ Jsou nenahraditelným zdrojem informací o využití území pro projekt Digitální mapy Brna.

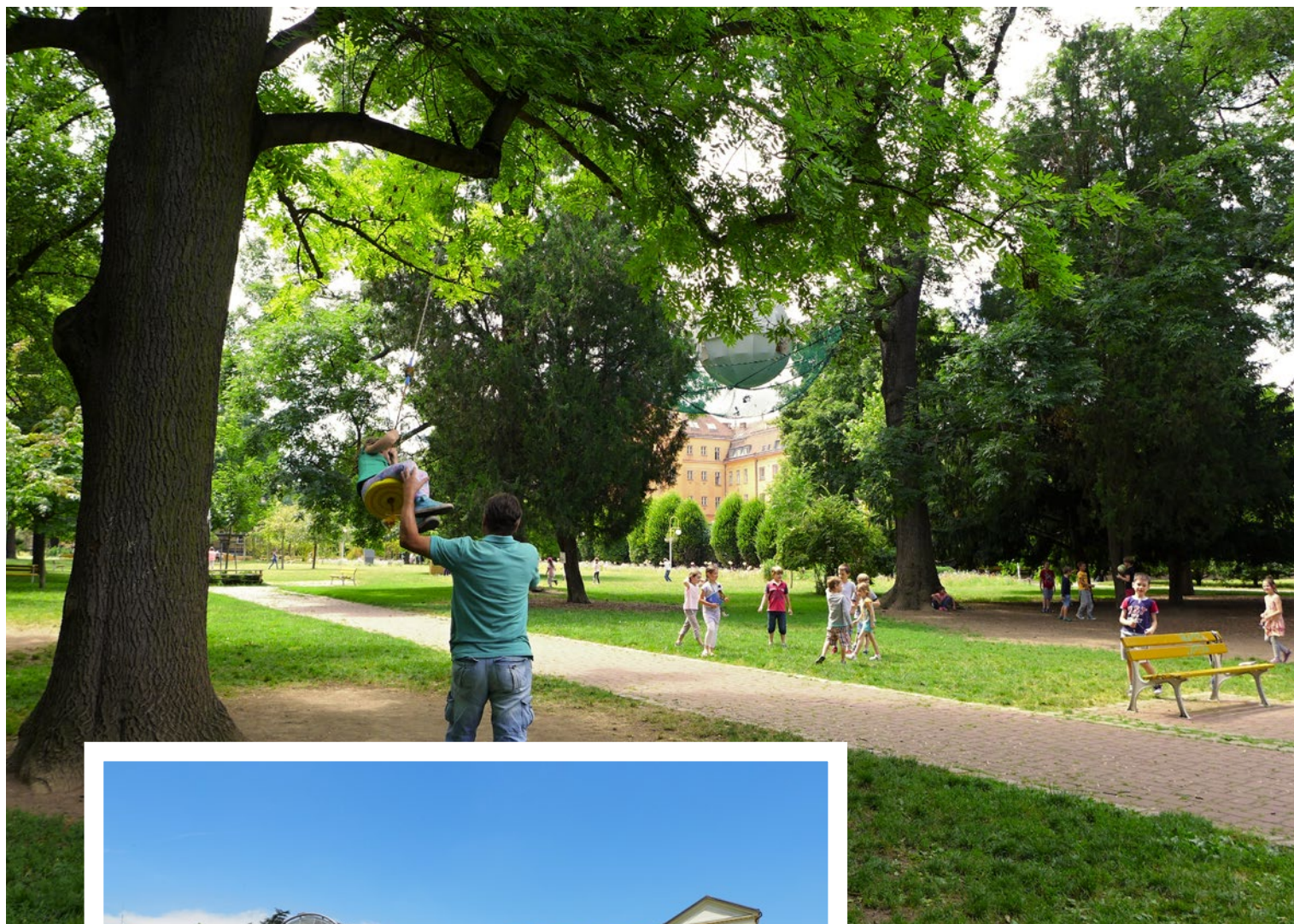
→ Využívají se pro rozdělování neúčelové dotace z městského rozpočtu pro městské části.

→ Jsou důležitá i pro územní plánování, majetkové agendy, zpracovávání statistických podkladů atd.

PODPORA BIODIVERZITY

Brno se snaží plochy veřejné zeleně udržovat jako dobře fungující ekosystémy. Na některých vhodných místech se proto občas ponechávají stabilní torza stromů, která jsou pro živočichy jedinečným biotopem. Poskytují úkryt hmyzu, ptákům a veverkám. V parcích jsou také dřevěné ptačí budky a krmítka, kde nalezne přezimující ptactvo doplňkový zdroj potravy. Park Špilberk je specifický svým polopřirozeným charakterem, členitým a svažitém terénem. Pro zvýšení druhové pestrosti jsou některé louky na svazích kosené jen dvakrát ročně. Lépe zadržují vodu, brání víření prachu a pylu a poskytují úkryt mnoha živočišným druhům. V parku je i několik včelích úlů.

OCHRANA ROSTLIN

Pro ochranu rostlin nasazují pracovníci jen v nejnútnejších případech postřiky proti houbovým chorobám nebo hmyzu. Preferují přípravky na bázi rostlinných extraktů nebo sirnaté či slabě měďnaté prostředky. V posledních letech je nasazují především proti novému škůdci – zavíječi zimostrážovému. Prioritou je také likvidace invazních rostlinných druhů, zejména paja-

sanu žláznatého, akátů, křídlatky nebo kustovnice cizí.

TRADIČNÍ A MODERNÍ TECHNOLOGIE

Kromě moderních technologií využívá Brno pro péči o zeleň i tradiční hospodářství. Některé plochy spásají kozy a shetlandští poníci. Na areály Veřejné zeleně města Brna dohlíží psi. Jarní prořezá-

vání trávníků zajišťují koně, kteří táhnou brány. Na svoz komunálního odpadu a bioodpadu, rozvoz dřevní štěpky či zálivku se osvědčil elektromobil. V parku Špilberk a v Lužáneckém parku jsou využívána elektrická golfová vozítka, která pomáhají především při úklidu. Využívanou technologií je také horkovodní likvidátor plevelů, kterým se odplevelují zejména dlážděné plochy a chodníky.

BOTANICKÁ ZAHRADA A ARBORETUM

Botanická zahrada a arboretum je výukové a účelové zařízení Mendelovy univerzity v Brně, které je otevřené i široké veřejnosti. Jedenáctihektarový areál je rozčleněn do pěti taktických částí. Sbírky arboreta zahrnují na 4 000 druhů orchidejí, 300 druhů tillandsií, 2 000 trvalek, 350 kultivarů velkokvětých kosatců, 500 skalnic a 4 000 druhů dřevin.

CENTRUM LÉČIVÝCH ROSTLIN

Centrum léčivých rostlin je speciální botanickou zahradou Lékařské fakulty Masarykovy univerzity. Zaměřuje se na nekomerční pěstování léčivých rostlin pro výzkum, výuku a vzdělávání. V létě se na několik týdnů také otevírá veřejnosti. Lidé si mohou prohlédnout široký sortiment rostlin léčivých, tonizujících, dietetických, kořeninových, aromatických i jedovatých přímo na pěstebních záhonech.

ZOO

Zoologická zahrada města Brna je příspěvkovou organizací statutárního města Brna. Nachází se v lesnatém atraktivním areálu Mniší hory v Brně-Bystřici, kde zaujímá plochu větší než 65 hektarů. Součástí brněnské ZOO je i stálá akvarijní výstava, umístěná

na Radnické ulici v historickém centru Brna. Zoo je přístupná po celý rok, návštěvnost je přes 300 000 lidí ročně. Návštěvníci tam mohou vidět téměř 800 zvířat ve 210 druzích. Mezi největší chovatelské úspěchy patří první odchov mláďete medvěda ledního v Československu v roce 1976 nebo obdobně první odchov šimpanze v roce 1967.

Po roce 2000 prochází areál modernizací. Ta začala výstavbou pavilonu Tygří skály pro tygry a levharty. Zatímco výběhy jsou koncipovány jako džungle, interiér pavilonu napodobuje skalní jeskyni. Expozice jsou spojené s domorodými stavbami. Například výběh vlků kanadských je doplněn srubem kanadských indiánů kmene Haida, výběh bizonů zase zdobí několik typů prérijních indiánů a výběh koní Převalského doplňuje mongolská jurta. Dalším krokem bylo otevření expozice Beringie, což je komplex výběhů medvědů kamčatských, rosomáků a sibiřských ptáků, doplněný rekonstrukcí ruské vesničky. V roce 2014 byla otevřena africká vesnice s expozicí žiraf, lemurů a plameňáků. V současné době se zoo specializuje na chov zvířat z oblasti Evropy, severní Asie a Severní Ameriky.

DĚTSKÁ HŘIŠTĚ

O zřizování a údržbu dětských hřišť se starají jednotlivé městské části,

pro které jejich stav představuje viditelnou vizitku. V Brně je okolo tří set dětských hřišť. Standardně nabízejí pískoviště, lavičky a set herních prvků. V posledních letech do nich řada radnic investovala, aby splňovaly vysoké bezpečnostní nároky. Přibýly měkčené dopadové zóny, všechno zařízení musí být v perfektním stavu. Hřiště jsou většinou ohrazená, aby do nich byl zamezen přístup psům. Brňanům jsou také k dispozici tři specializovaná dopravní hřiště, která slouží k výuce bezpečnosti v dopravním provozu i k trávení volného času.

SPORTOVIŠTĚ

Plavání, fitness, fotbal, florbal, basketbal, volejbal, baseball, tenis, ping-pong, badminton, hokej, fitness, parkour, skateboarding, pétangue, slackline, golf, koňský parkur, veslování, jízda na kolečkových bruslích nebo prostě jen běh po závodním okruhu či vyznačených stezkách v přírodě – město svým obyvatelům nabízí opravdu široké zázemí ke sportovnímu vyžití. Menších či větších veřejných venkovních sportovišť všeho druhu je v něm na 150.

CYKLOTRASY

Velice oblíbeným sportem v České republice je cyklistika. Pro tu je ideální především okolí Brna. Uvnitř něj je vzhledem k členitějšímu terénu a historicky komplikovanějšímu dopravnímu řešení rozvoj cyklistiky trvalou výzvou pro vedení města. Dosud vzniklo 40 kilometrů cyklostezek a přes 25 kilometrů silnic bylo pro cyklisty upraveno. V plánu je vybudovat celkem 200 kilometrů nových cyklostezek. Magistrát zatím alespoň otevřel cyklistům pěší zónu v centru a v Brně se spontánně začal rozvíjet bikesharing.

OPĚT PŘEHRADA

Ve velké sportoviště se v létě mění brněnská přehrada a její okolí. Ale i v zimě, když mrzne, přitahuje tisíce lidí, kteří na ní na improvizované dráhy chodí bruslit, hrát hokej nebo se prostě jen projít po její hladině.

SEZÓNÍ A TRVALÁ VÝSADBA

KVĚTINY V ULICÍCH

Veřejná zeleň města Brna zakládá v ulicích Brna každým rokem nové plochy květinových záhonů. Vznikají především trvalkové záhony a letničkové záhony z přímého výsevu kombinované s cibulovinami. Výjimkou bývají klasické letničkové záhony z předpěstované sadby, protože na rozdíl od výše zmíněných vyžadují intenzivní údržbu a zálivku. Dále pracovníci zeleně vysazují záhony lučního charakteru, které po odkvetení udržují jako běžné travníkové plochy. Každoročně vysadí v ulicích velké množství cibulovin, které vykvétají především v předjaří. Kromě květinových záhonů můžete v ulicích vidět závěsné nádoby zejména s petúniemi a muškáty. Obecně se Brno snaží snížit náklady na zakládání a údržbu květinových záhonů při zachování estetické kvality. Dále klade důraz na ekologický přístup při zakládání záhonů a péči o záhony. Pozornost věnuje také prezentaci odvedené práce veřejnosti a získávání zpětné vazby od obyvatel města.

KONCEPCE KVĚTINOVÝCH VÝSADEB

→ Založení a údržba záhonů je výhradně bez použití herbicidů při vy-

užití ekologické metody Wave Weed Control. Při ní pracovníci hubí plevel horkou vodou o teplotě 95–98 °C.

- Jako hnojivo používají Vermikompost – produkt kompostování za pomoci žížal.
- Výsadby záhonů respektují stanovištní podmínky, aby se snížily náklady na úpravu stanoviště a půdy. Druhy rostlin jsou vybírány tak, aby na záhonech dobře prospívaly bez velkých nároků na zálivu a údržbu.
- Město klade důraz na zahradnickou práci – ruční pletí a okopávání u trvalkových záhonů.
- Informuje veřejnost o výsadbách umístěním cedulí u nově vzniklých záhonů přímo na ulicích a také prostřednictvím sociálních sítí.
- Sleduje reakce veřejnosti na květiny v ulicích, které jsou velmi pozitivní. Lidé oceňují upravenost záhonů a se zájmem se setkává i samotná manuální práce na záhonech.

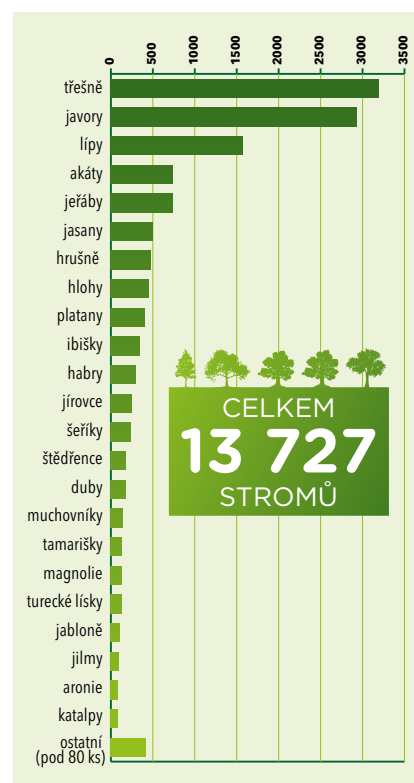
STROMY

Kromě parků pečují pracovníci zeleně také o stromořadí v brněnských ulicích. Za posledních dvacet let tam vysadili téměř 14 000 stromů. Dominují třešně, které na jaře krásně kvetou. Na druhém místě jsou javory a na třetím

český národní strom lípa, dohromady tvoří více než polovinu všech zasazených stromů.

Rozložení výsadby ukazuje graf níže.

PŘEHLED VYSAZOVANÝCH DRUHŮ STROMŮ V ULIČNÍM STROMOŘADÍ 1996 – 2016

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Brno každoročně podporuje ekologickou výchovu formou dotací. V roce 2016 pomohlo především nevládním organizacím, příspěvkovým organizacím zřízeným jinými orgány veřejné správy, obecně prospěšným společnostem a nadacím příspěvkem ve výši 2,7 milionu korun. Vyhlásilo pro to dva speciální programy – „Podpora projektů ekologické výchovy ve městě Brně“ a „Podpora celoměstských environmentálních vzdělávacích, výchovných a osvětových (EVVO) programů a akcí“.

Program „Podpora celoměstských EVVO programů a akcí“ podpořil v roce 2016 především pořádání celoměstského Dne Země a přírodovědnou osvětu pro občany města Brna, zejména děti a mládež. Zajistila ji příspěvková organizace Jihomoravského kraje Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Brno. Program také dotoval ekovýchovné aktivity v Otevřené zahradě Nadace Partnerství. S tou má Brno uzavřenou smlouvu o dobudování městské farmy o rozloze 0,7 hektaru.

BRNĚNSKÉ DNY PRO ZEMI

Pro větší propagaci Dne Země 22. 4. spolupořádá Odbor životního prostředí akci Brněnské dny pro Zemi. Koná se každoročně deset dní v měsíci dubnu, a to už od roku 2007. Město dlouhodobě smluvně přispívá na provoz informační služby o brněnském životním prostředí s názvem „Zelený telefon“. Provozovatelem služby je ZO ČSOP Veronica.

HLÍDKA

Brno také zajistilo přestavbu bývalé barokní prachárny z roku 1728 na úbočí Špilberku na Středisko ekologické výchovy Hlídka, která spolupracuje s brněnskou zoo. V roce 2016 navštívilo Středisko ekologické výchovy Hlídka pod Špilberkem 4 694 lidí. Dětem z mateřských škol a prvního stupně základních škol také nabízí ekologické výukové programy. V roce 2016 celkem 86 a zúčastnilo se jich 1 647 dětí. Programy se konají v prostředí Hlídky, ale také v areálu zoo Brno. Při mimoškolní výchově pracovalo ve středisku pět zá-

jmových kroužků, a to pro batolata, děti z mateřských škol a žáky prvního stupně základních škol. V neposlední řadě se pracovníci střediska věnovali malým návštěvníkům mateřského centra a lidem na osvětových akcích na Hlídce i v zoo. Během letních prázdnin se uskutečnilo sedm turnusů letních příměstských táborů pro děti od 5 do 11 let.

SAKO A ENVICENTRUM

Nejvýrazněji se environmentální výchově věnuje městská společnost SAKO, která provozuje vzdělávací ekologické středisko ENVicentrum. Vychovává děti a mládež a nabízí vzdělávací programy pro školy i veřejnost. Spolupracuje přitom s brněnským odborem životního prostředí, které zprostředkovává kontakt se základními školami, starosty a kolektivními systémy. V roce 2016 ho navštívilo přes čtyři tisíce lidí, pro které byl nachystaný propracovaný program:

→ Workshopy se zaměřují na žáky základních škol, kterým vysvětlují důležitost a systém třídění odpadů. S dětmi pracují formou „sáhní si, zkus, podívej se“. Mohou využívat pohyblivý demonstrační model dotřídňovací linky zachycující technologii, model městečka na hraní a upravená popelářská auta včetně replik popelářského oblečení. Starší děti v areálu spalovny zjistí, co se

s vytríděným odpadem děje, jak vypadá reálná dotřídovací linka a meziprodukty.

- ENVlcentrum nabízí také několik druhů exkurzí. Program je přizpůsobený různým věkovým skupinám svojí odborností i prohlídkovým okruhem.
- Ekologické výchovné akce jsou další zábavnou a poučnou formou, jak nahlédnout do systému třídění odpadů. Při akci „Popeláři mezi námi“ se lidé mohou podívat do zákulisí

divize Svoz. „Spalovna v noci“ zase nabízí možnost prožít nevšední industriální atmosféru spalovny v neobvyklém čase.

Obdobně funguje také Noc otevřených dveří. V roce 2016 ji navštívilo 3 000 lidí, čekala na ně umělecká vystoupení, exkurze, slavnostně osvětlený areál, pójízdné kino a celá řada dalších atrakcí. Projekt „Uklid'me Česko“ vychází z mezinárodně osvědčeného modelu „Let's Do It!“, jehož cílem je boj proti vzniku černých skládek a jejich likvida-

ce. Smyslem je zapojit co nejvíce dobrovolníků, uklidit černé skládky či volně pohozené odpady z našich měst a přírody. SAKO ani u této akce nechybí, poskytuje na ni pytle, rukavice i pracovní náčiní.

Pravidelná školení se zaměřují především na kompostování v projektu MINIVASTE, zmíněném v kapitole Přírodní prostředí.

Společnost SAKO se kromě toho podílí na celé řadě dalších charitativních a dětských akcích. Připravuje osvětové materiály, organizuje soutěže a využívá prostoru v městských médiích a v hromadné dopravě pro environmentální kampaně.

OTEVŘENÁ ZAHRADA

Otevřená zahrada v samém centru Brna je vzdělávací a poradenské centrum. Je v ní výuková zahrada čtyř živlů, která ukazuje zemědělský koloběh od hlíny až po přípravu jídla. Nabízí programy pro školy a řadu interaktivních exponátů, které ukazují zdroje obnovitelné energie. Děti si tam mohou vyzkoušet pěstovat bylinky, péct v peci, krmit králíky i včelařit.

ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI

PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET

Na začátku roku 2017 město spustilo první ročník projektu „Dáme na vás“, ve kterém mohou Brňané rozhodovat o části rozpočtu. Je to vůbec první participativní rozpočet na celoměstské úrovni v České republice. Pro první ročník město vyčlenilo 20 milionů korun, maximální hodnota jednoho projektu je pak 2 miliony korun. Lidé navrhuji, jakou akci by rádi uskutečnili nebo co by za tyto peníze ve městě vybudovali. Zástupci města posoudí, zda je to technicky a právně proveditelné. Občané následně v hlasování vyberou, které záměry se uskuteční. Projekt má vlastní webové stránky a město ho propaguje ve veřejném prostoru, například na CLV u zastávek MHD. Zatím lidé navrhli 169 projektů, které získaly už téměř 40 000 hlasů. Jsou mezi nimi například návrhy na nové chodníky, cyklostezky, městské bicykly, grilovací místa, vzdělávací hry do městské hromadné dopravy a celá řada dalších nápadů.

CHYTRÉ BRNO

Koncept Chytré Brno se snaží vtáhnout obyvatele do rozhodování o veřejných financích a podpořit rozvoj občanské společnosti ve městě.

Město od něj očekává větší informovanost a zapojení obyvatel do tvorby

městského rozpočtu, zlepšení komunikace mezi občany a úřadem, zapojení občanů do strategického rozhodování a posílení sousedských a komunitních vztahů.

SUB>URBAN – OŽIVENÍ OKRAJOVÝCH ČÁSTÍ MĚSTA

Brno se připojilo také k mezinárodnímu projektu sub>urban – oživení okrajových částí města. Zaměřuje se na oblasti mezi stávajícím souvisle zastavěným „vnitřním“ městem, velkými sídlištními celky a rozvolněnou zástavbou v okolí města. Pilotní lokalita má 80 hektarů a propojuje území tří městských částí. Důraz klade na oživení a efektivnější využití oblasti prostřednictvím společných setkání a diskusí, kdy dojde k zapojení všech aktérů na území. Chce zapojit vlastníky pozemků, nemovitostí či zahrádek v dané lokalitě a jejím okolí, soukromé firmy, instituce, místní obyvatele, město a jeho městské části. První setkání už se konala na sklonku roku 2016, v roce 2018 vznikne místní akční plán pro oživení oblasti.

OBČANSKÁ SDRUŽENÍ

Město podporuje řadu občanských sdružení, spolků a nadací, jejichž cílem

je péče o zeleň a přírodu. Jedním z nich je například ekologický institut Veronica, který každoročně vyhlašuje anketu o Brněnský strom roku. Obyvatelé se díky ní dovedí, čím jsou přihlášené stromy výjimečné. U vítězného stromu se koná piknik a dostane se mu mimořádně pečlivého odborného ošetření od Veřejné zeleně města Brna.

ZAHRÁDKÁŘI

Specifickou skupinu v České republice představují spolky zahrádkářů. Městské a příměstské zahrádky vznikaly už začátkem 20. století. Při růstu města se některé ocitly v jeho centrální části. Dodnes pro řadu lidí představují místo k odpočinku, umožňují komunitní pěstování ovoce i zeleniny a zpřijemňují klima v jinak hustě zastavěných městských částech.

CESTOVNÍ RUCH

Návštěvnost Brna v průběhu roku stále roste. Podle statistik navštívilo Brno za rok 2016 dle evidovaného počtu příjezdů cca 540 000 turistů. Z toho více než polovinu tvoří turisté ze zahraničí. Jedním z hlavních cílů v oblasti koncepce cestovního ruchu je zvýšení návštěvnosti města Brna celkově o 25 procent do konce roku 2020 (oproti roku 2015), přičemž cílem je zvýšit počet domácích návštěvníků o 20 procent a počet zahraničních návštěvníků o 30 procent.

ZAHRAJNÍ OCEŇENÍ

Zájem návštěvníků může zvyšovat i kladná publicita v zahraničním tisku. Místní architektury, barů a gastronomie si všimla také přední světová média jako The Guardian či New York Times. Město zorganizovalo celkem 45 press tripů.

V žebříčku serveru Numbeo.com předbehla moravská metropole v úrovni kvality života nejen Prahu, ale také světová velkoměsta, jako je San Francisco, Tokio, Paříž, Londýn či New York. Brnu patří 18. příčka v Evropě a 42. příčka ve světě. Podle britského serveru Quacquarelli Symonds patří Brnu dokonce 4. pozice mezi nejoblíbenějšími studentskými městy.

KULTURA

Brno je v pravém slova smyslu kulturní metropolí. Divadlo Reduta je nejstarší divadelní budova ve střední Evropě, kromě něj město nabízí řadu dalších scén. Návštěvníci mohou zamířit na muzikály, balet nebo koncert brněnské filharmonie, pro kterou se nyní staví nový koncertní sál. Bude pojmenován po slavném skladateli Leoši Janáčkovi, se kterým se město tradičně spojuje a pořádá na jeho počest řadu akcí. Státisíce lidí každoročně navštíví také místní muzea, například Anthropos, který představuje život pravěkých lidí.

Hned po zoologické zahradě je druhým nejvíce navštěvovaným místem nový zábavní vědecký park VIDA!, který interaktivní formou popularizuje vědu. Cestu si do něj jen v roce 2016 našlo 232 000 návštěvníků.

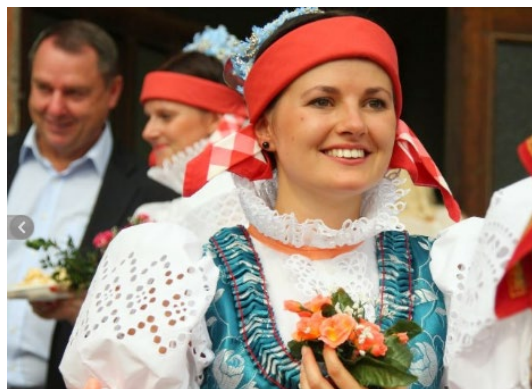
Slavná funkcionalistická vila Tuğendhat oslavila v prosinci 2016 patnáct let od zapsání na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Představuje nadčasový architektonický koncept, unikátní konstrukční a technické řešení, ušlechtilé a exotické přírodní materiály, výjimečné technické vybavení a zasazení do krajinného rámce. Zatímco v roce 2001 vilu navštívilo 9 200 lidí, po jejím znovuootevření se návštěvnost pohybuje okolo 30 000 lidí

ročně. Lidé nemusí vilu navštívit pouze při prohlídkových okruzích: pořádá se zde totiž mnoho kulturních akcí, především koncerty, taneční vystoupení či přednášky, ale i svatby.

PROPAGACE

Turistům je ročně distribuováno více jak 150 000 kusů průvodců městem se základními informacemi o Brně. Vznikl pro ně také portál GO to BRNO. S orientací v kulturním životě pomáhá měsíčník KAM, který vydává Turistické informační centrum (TIC). Město pořádá řadu dalších lákavých akcí, například mezinárodní přehlídku ohňostrojů IG-

NIS BRUNENSIS, Mistrovství světa silničních motocyklů Moto GP a tradiční velikonoční a vánoční trhy či slavnosti růžového vína.

FOLKLOR

Současné Brno vzniklo sloučením řady menších obcí, které si dodnes charakterem zástavby zachovávají částečně vesnický charakter. S ním se pojí i řada folklorních tradic, které místní starostlivě uchovávají. Jednou z nich jsou například hody, při kterých mají lidé možnost obléknout se do tradičního slavnostního oblečení – krojů. K těmto slavnostem patří i lidové písně, tance, průvody a tradiční jídla. Mezi oblíbené tradice patří také pálení čarodějnic, jarní vynášení Morény nebo Velikonoce, při kterých chlapci pletou vrbové

pomlázky a od dívek dostávají malovaná vajíčka.

VOLNÝ ČAS

Vznikají ale i tradice nové. Velkou popularitu si například získal food festival na Slovanském náměstí. Za exotickými jídly se tam vypravují pravidelně tisíce lidí. Degustovat špičková jídla mohou i na několikadenním festivalu na hradě Špilberk. Příležitostí k založení nové tradice někdy však vznikají téměř samovolně. Například ve velkou street party se změnilo znovuotevření ulice Minská po dlouhé rekonstrukci. Pro velký úspěch bude ulice po roce opět na jeden den uzavřena, aby se akce mohla opakovat.

Vzrůstá také obliba grilování v parcích. Brno tomuto trendu vyšlo vstříc, u přehrady zřídilo čtyři veřejná grilovací místa a po jednom na Kraví hoře a v Lužáneckém parku.

V teplých měsících si lze podobnou atmosféru téměř každý den vychutnat na takzvaném Zlatém kříži, který tvoří několik ulic v samotném centru Brna. U kostela svatého Jakuba je každý večer množství mladých lidí, kteří se baví přímo na ulici. Okolní podniky pro ně začaly organizovat kulturní vystoupení a posezení na obrubníku v tomto místě se stalo novým brněnským fenoménem.

KOMUNIKACE

Zástupci města Brna si prestiže i myšlenky soutěže Entente Florale Europe velmi váží právě proto, jaký důraz město dlouhodobě na rozvoj zeleně a přírody klade. Proto bylo městu ctí v roce 2016 hostit vyhlašovací ceremoniál uplynulého ročníku soutěže. Částí programu byla i dvoudenní odborná konference.

Tato událost předznamenala letošní přímou účast Brna v soutěži. K její propagaci mezi obyvateli přistoupil magistrát řadou způsobů:

Na svých webových stránkách zveřejnil základní informace včetně odkazů na navazující akce. Na Facebooku uspořádal veřejnou fotosoutěž, kde se mohou Brňané pochlubit svojí květinovou výzdobou a vyhrát hodnotné ceny. In-

formace o Entente Florale Europe jsou i na stránkách partnerů soutěže.

Účast města v soutěži propagují bannery na tramvajích a plakáty uvnitř vozů městské hromadné dopravy, dále bannery na klíčových dopravních uzlech včetně hlavního nádraží. Ve veřejném prostoru je i 40 posterů na sloupech veřejného osvětlení, dvě city-light vitríny a čtyři velkoplošné bannery v parcích Lužánky, Špilberk a Denisovy sady.

O soutěži informuje článek v městském magazínu Metropolitan, zvláštní příloha v nejčtenějším regionálním tisku – Deníku Rovnost – a řada materiálů ve zpravodajích městských částí. Novináři zároveň obdrželi pozvánky na soutěžní den, aby měli možnost seznámit se i se zástupci mezinárodní poroty.

Tato publikace byla vydána u příležitosti účasti
statutárního města Brna v mezinárodní soutěži
ENTENTE FLORALE EUROPE 2017.

Mezinárodní soutěž vyhlašuje organizace
„Evropská asociace pro zahradní a krajinářskou
tvorbu“ (Association Européenne pour le
Fleurissement et le Paysage (AEFP), což je
nevládní nezisková organizace se sídlem v Bruselu.

AUTOŘI FOTOGRAFIÍ:
RNDr. Ladislava Ondráčková, Bc. Sylvie
Kummerová, Dis., Ing. Pavel Dvořák, Marie
Schmerková, Pavel Gabzdyl, Ing. Tereza Pokorná

MAPOVÝ PODKLAD: OÚPR MMB
foto z archivů poskytly Lesy m. Brna, VZmB, SEV
Hlídka, Povodí Moravy, Správa hřbitovů města
Brna, SAKO, Nadace Partnerství, OŽP a OVLHZ
MMB a úřadů MČ SMB

VYDAL:
Odbor životního prostředí Magistrátu města Brna,
červen 2017

AUTOŘI TEXTU:
Mgr. Zbyněk Vičar

GRAFICKÝ DESIGN:
Matěj Ryšávek

TISK:
Tiskárna Matula

